

ДЕХҚОН, ҒАЙРАТ КАМАРИНГНИ МАХЖАН БОҒЛА!

БУТҮН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗИ!

ТОШКЕНТ ХАҚИКАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕХНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ
ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЪ ХАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 52 (2600)

Жума, 13 март 1964 йил.

Баҳоси 2 тийин.

МЕХНАТ БАҲОРИ

Дехқон баҳори — меҳнат, иқид, ҳосил баҳори бутун ўл-
намиз бўйлаб қанот қоқмоқда.
Дарахтлар кўртанг отиб, дала-
лар яшил либос киймоқда.
Ҳамма ерда баҳор нафаси. Дех-
қон улкан хирмон кўтариш
учун енг шимариб ишга ки-
ришди. Далаларда меҳнат шав-
қи ва замири жўш ўрмоқда.

Бу йилнинг баҳори ўзгача.
Енгилчилик ҳар йилгидан
ҳам кўп бўлди. Бунинг натижа-
сида кўпгина таътирларни иш-
лари бирмунча қўзғилиб кетди.
Бу вазият ҳар бир дехқондан,
механизатор, колхоз ва совхоз
раҳбарларидан, бошқарма хо-
димларидан иш янада пухта-
роқ ташкил этиш, ушшоқлик,
ишчиллик, ҳар бир кун ва соат-
дан унумли фойдаланиш, ҳам-
ма ерда ғайрат ва ташаббус
қўрғатиш талаб этиди.

Етти йилнинг олтинчи
йиллигида улутвор вазифа-
лари бажаришга киришар
эканмиз, партиянинг Марказий
Комитети вазифаларининг ва
марраларининг аниқ ва равш-
ан белгиланган бўлиши, жанговар
программа билан ҳаммаишар
курорланганлиги. Бу вазифалар,
оқилона тадбирлар КПСС
Марказий Комитетининг фев-
раль Пленуми қарорларида,
ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг
Пленумда сўзлаган нутқида
ҳамда партия, совет ва қишлоқ
хўжалиги органлари раҳбар
хотимларининг кенгашта сўз-
лаган ёрқин докладида чуқур
атрофчи ва донолик билан
аниқ ва равшан қўрғатиб бе-
рилди.

Омма ўртасида олиб борила-
ётган таътирчилик ишлари-
нинг асосий марказида
қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқ-
аришида илгор таътирларни
кенг пропаганда қилиш ва
деҳқончиликка жорий этиш
вазифаси турмоғи керак. Бу
эса февраль Пленуми белги-
лаб берган интенсификаш
учун кураш вазифасини муваффа-
қиятчи ҳал этишнинг асосий
гаровидир.

Областимиз хўжалиги кўп
тармоқли ва хилма-хилдир. Ёз-
да пахта, дон, сабзавот, дуб,
пила, полиз экинлари ва
бошқа экинлар етиштирила-
ди, чорвачиликнинг жуда
кўп тармоқлари ривож то-
ган. Деҳқончилик ва чор-
вачиликни йил сайин ривож-
лантириш, ўз нақсини улгу-
лаётган, мамлакатга қўшла-
б қишлоқ хўжалиги маҳсулотла-
ри етиштириб бераётган ўйлаб,
юзлаб аjoyиб новаторларимиз,
машалларимиз бор. Эндил-
да Турсуной Охунова, Вале-
тин Топоко, Любав Ли, Мария
Чудная, Роза Отабасова, Қамил
Қодировлар билан бутун хал-
қимиз ҳақли равишда баҳ-
ланади. Ана шу азаматлар
ва бошқа қишлоқликлар, филокор,
жанкур колхозчилар ва сов-
хоз ишчилари, механизатор-
лар ва ишлаб чиқариш ко-
мандирларининг баҳадорлиги
меҳнатлари тўғрисида ўтган йи-
ли областимиз қишлоқ хўжа-
лиги янги юксалишга кўтарилди,
деҳқончилик ва чорвачилик
маҳсулотлари етиштириш юза-
сида белгиланган планлар ва
олинган социалистик мажбу-
риятлар шараф билан бажарили-
ди. Қўпгина хўжаликлар ре-
корд ҳосил етиштиришди, деҳ-
қончилик маданиятини оши-
риш, комплекс механизацияни
жорий этиш, маҳсулот таннар-
хини камайтириш ва меҳнат
унумдорлигини оширишда ях-
ши қўрғатишларга эришилди.

Област қишлоқ партия ко-
митетининг янгида бўлиб ўт-
ган пленумида сўзга чиққан
нотиқлар ўтган йили деҳқон-
чиликка эришилган таътирлар-
нинг ўрқоқлашиш билан боғ-
лиқ йилги катта вазифаларни

бажаришда қимматли маслаҳат-
лар ҳам бердилар. Ўрта Чир-
чик бошқармасидаги Охунбо-
боев номли колхознинг раиси
ўртоқ Рўзметовнинг сўзи қам-
матли ва фойдалидир.

— Биз пахтадан ҳар йили
мўл ҳосил етиштириб келая-
миз, — дейди у. — Бунинг
сири нимада? Аввало техника
ва ерларимизни экишга бар-
вақт тайёрлаймиз. Ер етилган-
дагина уруғ ташлаймиз. Экин-
дан олдин ўғит солаемиз. Ўғит
униб чиқини биланок ятана
қилимиз. Бу эса ўзгани тез ва
беқувват бўлиб ўсишига ёрдам
беради. Чеканани қисқа вақт
ичида сабтлаб ўтказамиз. Ана
шу тадбирлар натижасида ўз-
ғамиз 10—15 кўр олди илбиш
егилди, вақтдан ҳам ютамиз.
Пахтани машинада теришга
алоҳида эътибор берамиз. Иш-
нинг бу хилда ташкил қилини-
ш тўғрисида 30—40 кун илди
планимизни бажарамиз.

Бундай хўжаликлар области-
мизда анчагина бор. Лекин
ишчимиздаги камчилик шундан
иборатки, машаллар, новатор-
лар ва деҳқончиликнинг ми-
ришкорлари еришайтган таъ-
тирларни етарли пропаганда
қилиб бериш, бу таътирлар
ҳамма ерда амалий равишда
таътир этилаётган. Февраль
Пленуми оғинда илгор таъти-
рлар учун гапириб, амалда
ҳеч иш қилмаётган хотимлар-
ни, бу соҳадаги нотўғри иш
ушбуларни қаттиқ қоралади.
Биз шунга эришайликки, ҳар
бир хўжалик — илгор ва маш-
ал хўжалик, деҳқончилик ҳам-
да чорвачиликдан йил сайин
қўшлаб маҳсулот етиштири-
ган хўжалик, меҳнат унумдор-
лиги юксалаётган, меҳнатлар
ва химия ютуқлари ҳар бир
соҳада кенг жорий этилаётган,
интенсификаш бўйлаб дадил
бораётган хўжалик бўлсин.

1964 йилда областимиз қи-
шлоқ хўжалиги меҳнаткашлари
олдида улкан вазифалар ту-
рибди. Бу йил она-Ватанга 315
минг тонна пахта, 250 ми-
нг тонна дон экинлари маҳсуло-
тлари, 254,9 ми-нг тонна дон,
121 ми-нг тонна картошка, 213
ми-нг тонна сабзавот, 101 ми-
нг тонна полиз экинлари, 42,7
ми-нг тонна мева, 36,6 ми-
нг тонна узум, 30,5 ми-нг тонна
гўшт (тирик вазнда), 141 ми-
нг тонна сўт, 94,2 миллион дона
тухум, 1200 тонна пилла, 950
тонна жун етиштиришимиз ке-
рак. Деҳқончилик ишларини

юксак даражада машиналашти-
риш, 80 ми-нг гектар ерга квад-
рат-уялаб, жумладан 30 ми-нг
гектар ерга аниқ миқдорда
уруғ ташлайдиган селкалар
билан чигит экишимиз лозим.
Механик-ҳайдовчиларимиз пах-
танинг камида 40 процентини
«зангори кема»ларда териш-
ли ва қосилнинг асосий қисми-
ни қос-қанорсиз ташийишимиз
керак.

Бу йилги вазифаларни ша-
раф билан бажариш учун бар-
ча колхозчилар ва совхоз иш-
чилари, механизаторлар ва
қишлоқ хўжалиги хотимлари-
нинг ишчиллик қобилиятини,
ғайрат ва ташаббусини янада
оширишимиз, КПСС Марказий
Комитети февраль Пленуми қар-
орларини, ўртоқ Н. С. Хруш-
чевнинг докладида олдинмизга
қўйилган вазифаларни ҳар бир
меҳнаткашнинг оғинга еткази-
шимиз лозим. Қишлоқ хўжа-
лигининг битмас резерв ва имко-
ниятларини тўла ишга солай-
лик, мўл ҳосил етиштиришнинг
ларини иқтисодий жиҳатдан ра-
батлантириб, ҳалол ва самара-
ли ишлаётганлар кўп ҳақ ол-
син. Колхоз ва совхозларни
мизга ишнинг қўзғилиши билан-
диган, интенсификаш учун кураш
байроғини баланд кўтарайлик.
оммани партиямиз қўйган вазифа-
ларини бажаришга сафарбар
эти оладиган ишчан, моҳир, та-
шаббускор, янгилик учун кура-
шчи ишчилар раҳбарлик қил-
син.

Колхоз ва совхозларнинг, иш-
лаб чиқариш бошқармаларнинг
кўпроқ ташаббус қўрғатиш,
илчиларини далиллик билан ю-
рий этиб ишлашга эришайлик.
Қишлоқ хўжалигига раҳбарлик
даги юзакчилик, расмиятчи-
лик, маъмуриятчиликка, эски-
лик сарфратчиликка қарши қат-
тиқ кураш олиб борайлик. Бу
йилги вазиятни ҳисобга олиб,
ҳамма ерда экинни қисқа ма-
ддатда, юксак агротехника та-
лаблари асосида ўтказайлик.

Дехқон баҳори бошланди.
Далалар чорламолда. Комму-
нистик мўл-қўлчилик учун,
қишлоқ хўжалигининг бажари-
шда соҳаларини юксак даражада
ривожлантириш учун, области-
мизни республикамизнинг юқо-
ри ҳосилии областига, пахта-
чилигида механизация кенг та-
рақий этиган областга айланти-
риш учун юксак социалистик
мажбуриятларни шараф билан
бажариш учун курашга!

Ўрта Чирчиқдаги Қуйбишев номли колхоз механизаторлари чигит экин кампанисини пухта тайёрликлар билан кўтиб олмоқдалар. Мажбур тракторлар, селкалар ва бошқа қишлоқ хўжалиги машиналари ремоти асосан тугалланди. Суратда: (чапдан) колхоз механизаторларидан Қ. Тўйчиев ва Х. Хонимхўжиев ўртоқлар ремотдан чиқарилган селка ҳамда культиваторларни сўғити бор текшириб кўрмоқдалар.

М. Шевелов фотоси.

П Л А Н БАЖАРИЛДИ

Калинин бошқармасидаги
Қуйбишев номли колхознинг
азамат чорвадорлари давлатга
гўшт, сўт маҳсулотлари сотиш
квартали планини муваффақият-
ли адо этишди. Улар пландаги
38 ўринга 42 тонна сўт сотиб
планини 110 процентдан ошириб
бажаришди.

Шунингдек, колхозда гўшт
сотиш илалик планини мудда-
тидан анча илгари бажариш
мақсадида 60 бош чўчка ва 50
бош қорамол бўрдоқига боқил-
япти.

Хўжаликда сўт бўлоғи яра-
таётган М. Халилова, М. Тош-
хўжаева, М. Жўраева сингари
сўт соғувчилар 92 бош ситир-
ғини ҳар бирдан кунга 9—9,5
литрдан сўт соғиб олмоқдалар.

Мехнатсевар чорвадорлар
Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон
Компартиясининг 40 йиллик
тўйига мўл-қўл гўшт, сўт ва
бошқа чорва маҳсулотлари тор-
тиқ этишга бел боғлашган.

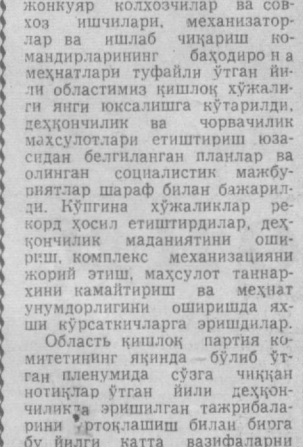
Х. ХАЙДАРОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ВА ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИНИНГ 40 ЙИЛЛИК ОЛДИДАН РЕСПУБЛИКА ЮБИЛЕЙ КО- МИССИЯСИНИНГ МАЖЛИСИ

11 марта Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 40
йиллик бағрамига таътирларик ва уни ўтказиш республика юби-
лей комиссиясининг мажлиси бўлди.

Комиссия Тошкент области шаҳарларида ва Самарқандда қури-
лиш ҳамда ободончилик ишлари тўғрисида Тошкент саноат области
партия комитетининг биринчи секретари П. В. Каймаковнинг ва
Самарқанд шаҳар партия комитетининг биринчи секретари А. У.
Умаровнинг, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 40
йиллик бағрамига таътирларик соҳасидаги таътирларининг қандай
бажарилаётганлиги ҳақида Ўзбекистон ССР Маданият, кини-
нинг биринчи ўринбосари А. П. Қасимовнинг докладинини тинла-
ди. Юбилейга таътирларик ланида қўлда тутилган объектларнинг
қурилиш ҳақида Главустрой бошлиғи А. К. Каримовнинг ва
Госпланкомстрой бош инжениери Э. Т. Казанжичининг ахборотлари
ҳам тингланди.

Юбилей комиссиясининг аъзолари Ўрта Осиё Халқ хўжалиги
кеңши ва Ўзбекистон ССР Главит корхоналари юбилейга атаб
тайёрлаётган эсдалик совғаларининг намуналари билан танишди-
лар. (ЎЗТАГ).

М. КОВАЛЕВА.

ИККИ ҚИТЪА ЁЗУВЧИЛАРИНИНГ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ОЛДИДАН

Озарбайжон, Грузия, Қозғоғистон, Қирғизистон, Тожики-
стон, Туркменистон, Ўзбекистон, Бошқирдистон ва Москванинг
таътирли ёзувчилари — Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчи-
лари билан алоқа қилувчи Совет комитетининг аъзолари Тош-
кентга тўпландилар. 12 мартада бу ерда шу комитетнинг маж-
лиси очилди.

Комитет ишнинг дастлабни кунинда унинг аъзолари Коми-
тет раисининг ўринбосари, «Иностранная литература» жур-
налининг редактори Б. С. Рюриков ҳисобот докладыни тингладилар.
У, Осиё ва Африка мамлакатларининг ёзувчилари билан
дўстона алоқаларни кенгайтириш ва мустаҳкамлаш юзасидан
қилинган иш ҳақида гапириб берди.

1964 йил июль ойида Индонезия пойтахти — Жакарта
шаҳрида ана шу икки қитъа ёзувчиларининг навбатдаги ўчи-
қи конференцияси бўлади. Комитет секретари К. А. Чугунов
бу воқеага совет ёзувчилари қандай таътирларик қўраётганли-
қлари ҳақида гапириб берди.

Доклад юзасидан музокараларда Ҳамид Фулом (Ўзбекистон),
М. Т. Солганик (Москва), А. Н. Салахон (Москва), Чингиз Айт-
матов (Қирғизистон) сўзга чиқдилар.
Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари билан алоқа қи-
лувчи Совет комитетининг иш давом этмоқда. (ЎЗТАГ).

Бригада аъзолари ҳар бир иш-
нинг ўз вақтида ва юқори на-
сияда ўтишга ҳаракат қили-
лар. Қатор ораларига ишлов бе-
риш чакки бўлмади, ишнинг си-
фатига аҳамият берилди. Озиқ-
лантиришда орқанда қолмади.

Ҳар бир картанинг талабига ка-
раб сўғордик. Агротехника та-
лабларини намунали олиб бе-
ришнинг орқасида пахтамиз
ҳар йилдаги нисбатан 20 кун
олдин етилди. Теризда ҳам
ушшоқлик қўрғатдик. Биз бу
ишда техникадан самарали фой-
даландик. Машина теримига
куч бердик. Хосилнинг 85 про-
центини «зангори кема»лар бил-
ан териб олдик. Дефляцияни
ишларининг сифатли ўтказили-
ши орқасида ҳамма майдонда-
ги пахта бир текисда очил-
ди. 10 октябргача пландаги
хосилнинг ҳаммасини ушшоқ-
лик билан териб олдик. Бри-
гада 16 кун илди пахта тай-
ёрлаш илалик планини бажар-
ди.

Ютуғимизнинг сири шунда
бўлдики, бригаданимизда ҳар
бир дехқон ўзига топирилган
ишни енгилчилик билан ба-
жариш. Техниканинг бекор ту-
риш қилинишига йўл қўйишмади.
Социалистик мусобақа кенг аж-
олирилди. Шунинг орқасида
деҳқонларимиз яхши ҳосил
олдишди. Пахтачилардан олган
даромадларни чакки бўлмади.
Сўғорилишда, култивация қи-
лишда ва озиклантиришда на-
мунали ишлаган бригада аъзо-
ларининг бир йил давомида
1200 сўмдан ошириб даромад
қилишди.

КПСС Марказий Комитетини-
нинг янгида бўлиб ўтган Пле-
нуми материалларини, шунинг-
дек партия, совет ва қишлоқ
хўжалиги раҳбар хотимлари-
нинг 1964 йил 28 февралда

Москвада бўлган кенгашида ўр-
тоқ Н. С. Хрушчевнинг қилган
ёриш докладыни ўқир эканмиз,
қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқ-
аришнинг интенсификашнинг шу
қунардиган енг муҳим ва кечик-
тириб бўлмаз вазифаларимиз-
дан бири эканлиги яна бир мар-
та кўз ўнгимизга намоён бўлди.
Ҳақиқатан ҳам биз қишлоқ
хўжалигини интенсификашнинг
да илгорлар таътирларини қан-
чалик кенг омилиштирсак,
ютуғимиз шунчалик самарали

бўлади, ҳосилданимиз қўнайди.

Кез келганда шунинг ҳам ай-
тиш керакки, халқ бизда ил-
гор прогрессини иш усулларини
оммалаштириш ҳамма ерда ҳам
кўнглидагидек деб бўлмайди.
Бунинг мен ишлаётган колхоз ми-
сотида ҳам қуриш мумкин. Ўт-
ган йили бу соҳада жиддий
камчиликка йўл қўйилди. Ил-
горлар ҳақида кўп гапирилди.
Амалда эса эришилган ютуқлар
оммалаштирилмай қолди кетди.
Бадрларимизни ўқитиш, уларни
илгор фан ютуқлари билан қу-
роллаштиришга таътирларини қан-
чалик берилмади. Натижада кол-
хозимиз илалик пахта таъти-
рларининг бажарилиши, Кол-
хоздаги бир қатор бригадалар
ҳам аввалгидек қолқонгича
қолверди. Бунга асосий сабаб
колхоз правленийсининг брига-

да бошлиқларини танлашга ун-
га эътибор бермаганлигида.

Бу ўринда бизнинг бригада-
ни қилиш бўлган 4-бригадининг
иш ҳақида гапирмоқчиман.
Бу бригада анча вақтдан бе-
ри қолоқ ҳисобланиб келади.
Шунга қарамай, бригада иш-
чан, ғайратли раҳбар кадрлар
билан мустаҳкамланмади. Прав-
ление табелчи ўртоқ Дусан Му-
таловни бу бригадага бошлиқ
қилиб тайинлади. У бригада
бошлиғи вазифасига кўтарили-
ганда: энди ишнинг дўндираниш,
албатта гектарига 25 центнер
қилиш хирмон кўтарамиз деб ҳам-
ма ёқда доврқ солганди.

Оқибат нима бўлди деген,
бригада 85 гектар ерининг ҳар
гектаридан илалдаги 20 ўринга
14 центнердан ҳосил етишти-
рди, холос. Бригада бошлиғи ўзи
ўқиб ўрганмаслигига қарамай,
бошқалардан ҳам ўрганганини
истамади. Бригада аъзолари
ўртасида ҳар бир иш тўғри
таксим этилмади. Ишнинг сифа-
ти устидан контроллик ўрна-
тилмади. Меҳнат интизомини
бузувчи, ишнинг сифатини бажа-
рувчиларга мурасосилик қи-
ланди.

Бригада аъзолари ўртасида
ишнинг бўшашиб кетганлиги шў
даражага бориб етдики, айрим
тракторчилар ўзгани култивая-
ция қилишда агротехника қон-
даларини бузишди. Бригада
аъзолари 47Х27С навли чигит
уруғи экишганди. Бу уруғ жуда
кўп меҳнатни талаб қилди.
Аммо бригадада ўзгани сифат-
ли парвариш қилишга аҳамият
берилмади. Ана шунинг орқаси-
да бригаданинг етиштирган хо-
сили кам бўлди. Колхозчилар
қўшунча ҳақ олиш ўринга, ак-
синча қардор бўлиб қолдилар.

— Биз, — дейди ўртоқ Н. С.
Хрушчев, — одамларни шундай

С У Т И СЕРҚАЙМОҚ

Оққўрғон ишлаб чиқариш бош-
қармасидаги «Ўзбекистон» колхоз
чорвадорлари етти йилликнинг ол-
тинчи йили учун белгиланган мар-
раларни эгаллаш йўлида қизғин
меҳнат қилишди. Ўтган йили
етарли миқдорда ем-хашак жамға-
рилгани тўғрисида қорамоллар тўқ
ва соғлом ўсишти. Ҳар кун илгар-
га 1,5 килограммдан кунжара, 25
килограммдан силос, дағал хашак
ва бошқа ширали озуқалар берил-
япти. Колхоз фермасидаги 170
бош ситирнинг ҳозирги вақтда 90
бошга яқини соғин ситирлардир.
Улар яхши сўт беришти.

Ўзимга биритилган 25 бош
соғин ситирнинг ҳар бирдан кун-
да 6—9 литрдан сирмой сўт соғиб
олишди, — дейди илгор сўт со-
ғувчи Полина Икоронова. —
«Жуңка», «Ласточка» лақабли
говмушлар бундан ҳам кўпроқ сўт
беришти. Мен мавсумда ҳар бир
бош ситирдан 1300—1500 литр-
дан ошариб сўт соғиб топиришга
аҳд қилиб ишлайман.

Фермада Полина опа наби меҳ-
натсеварлар анчагина топилади.
Валя Лунёва, Лулимхон Турғун-
боева сингари сўт соғувчилар ҳам
меҳнатда намуна қўрғатишди.
Бу йил она-Ватанга 175 тонна сўт
етказиб берилиши керак. Шу кун-
ларда ситирлардан бўзоқ олиш
давом этипти. Тўғилган бўзоқлар
иссиқ жойларда парвариш қилин-
япти.

Шунингдек, бошқармадаги Дмит-
рий номли колхознинг сўт-товар
фермаси коллективни ҳам соғин си-
тирлардан қўшлаб сўт соғиб олиш-
га муваффақ бўлган. Фермадаги
470 бош ситирнинг 380 таси зот-
дор ситирлардир. Ишни ўзаро му-
собақа асосида ташкил қилган
ферма хотимлари бу йил соғин
ситирлардан 745 тонна сўт соғиб
олиш учун кураш олиб боришти.
Ўтган йили ҳар бир бош си-
тирдан 3 ми-нг литрга етказиб сўт
соғиб олган ўртоқ Нина Полюс-
бақада пенсиядамлик қилипти.

З. АБДУРАХМОНОВ,
С. БЕКТОЕВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ
СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ
ФАРМОНИ

ЎРТОҚ Х. Х. ЯХЕЕВНИ
ЎЗБЕКИСТОН ССР ЖАМОАТ
ТАРТИБНИН САКЛАШ
МИНИСТРИ ҚИЛИШ
ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети
Президиуми қарор қилади:
Ўртоқ Хайдар Хоникович Яхеев
Ўзбекистон ССР жамоат тартиби-
ни сақлаш министри қилиб тайин-
лансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети
Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДИНОВА.
Ўзбекистон ССР Олий Совети
Президиумининг Секретари
Р. САХИБОВЕВ.

1964 йил 11 март,
Тошкент шаҳри.

МАДАНИЯТИМИЗ БАЙРАМИ

Санъат ва ғам-фан—бу икки куч маданий кишини тарбиялаган энг кўп ёрдам беради. Бу икки куч китобда мужассамлашган.

М. ГОРЬКИЙ.

Китоб бир авлоднинг иккинчи авлодга қолдирган маънавий васияти. Вафот этаётган кекса кишининг эндигона ҳаёт йўлига кирган ёш йигитга маслаҳати, дам олиш учун кетаётган соқчининг ўз ўрнига келиб турувчи соқчига топширадиган буйруғидир.

А. И. ГЕРЦЕН.

ЮБИЛЕЙ КУНЛАРИДА

Мамлакатимиз шаҳар ва қишлоқларида рус матбаачилигининг 400 йиллигига бағишланган кечалар, адиблар билан учрашувлар бўлиб ўтмоқда. Қўнғина шаҳарларда пролонг юбилейга атаб китоб бозорлари ташкил этилди.

Ленинграддаги М. Е. Салтиков-Шчедрин номида халқ кутубхонасида катта выставка очилди. Унда рус китобларининг энг яхши намуналари қўйилган. Выставка зааларида матбаачилигининг 400 йил давомида эришган муваффақиятларини ақс эттирувчи стандарт намоиши қилинган.

Рус матбаачилигининг ватани бўлган Москва шаҳрида юбилей кунлари айниқса қизиқарли ўтмоқда. Бу шаҳардаги Никольская (ҳозирги «25 октябрга») кўчасида 1563 йил 19 апрелда Россияда биринчи давлат типографияси ўз ишини бошлаган эди. Худди ўша жойда биринчи рус китоби босилиб чиққан эди.

Ушандан бери 400 йил ўтди. Эндиликда Москвада мамлакатимиздаги энг йирик нашриётлар жойлашган. Шаҳарликлар китоб ношири Иван Федоров номини ҳурмат билан тилга олади. Унинг ҳайкали шу кунларда гулларга қўйилган.

Озарбайжон пойтахти Бокуда янги китоб магазинлари очилди. Бу магазинларда одатдагидек янги нашр этилган китоб ва журналлар сотилмоқда.

Совет республикаларининг пойтахтлари, шаҳар ва қишлоқларида китоб ўн кунликлари муваффақият билан давом этмоқда. Шу жумладан, республикамиз пойтахти Тошкент-

нинг китоб магазинларида юбилейга атаб китоб бозорлари ташкил этилди. Алишер Навоий номида Ўзбек Давлат халқ кутубхонасида ташкил этилган катта выставка айниқса диққатга сазовордир. Бу ерда нодир китоблар ва қўлзмалар, совет даврида нашр этилган китоблардан намуналар бор.

«Биринчи матбаачи Иван Федоров». Рассом А. В. Моравов чизган расм.

МОСКВАГА, ВИСТАВКАГА

Китоб ҳақида илм ва яхши гап айтмаган донишманд йўлчи, ёзувчи ёки давлат арбоби бўлмаган ким. Уларнинг ҳаммаси китобга чечис мекру-мухаббат қўйишган. Ахир, гўдак ҳам қўнғина китоб олганда қишлоқ кўчадаги Аллифедан тортиб КПССнинг янги Программасигача инсоният ақл-заковати яратган нодир китоблар — баҳона ва тенги йўқ жаҳоидлардир. Шунинг учун ҳам халқимиз китоб турғисига қўлаб мақоллар яратган: «Китоб—билим офтоби», «Китобсиз киши—қанотсиз қуш», «Китобсиз уй—дарахсиз уй» ва бошқалар.

Яхши китобларни ноб ҳазина топгандек севиниб кутиб оламиз-у, аммо уни тарқатувчиларини гоҳида унутиб қўлиб. Ахир, республика китоб палатасининг бу соҳадаги хизмати омулчуми? Янгида китоб палатаси республикада ўтказилган китоб ўн кунлигини йиқулади. Бу тадбир янги китобларнинг кенг оммага етиб боришини таъминлади, кўпларини хушқуд қилди.

Шу йилнинг 15 мартида Москвада Бутуниттифок китоб ярмаркаси очилди. Москвадаги Киров кўчасида жойлашган 118 маҳзанида «СССР халқлари адабиётини» деган китоб савдоси ташкил этилди. Ўзбекистон китоб палатаси рус босма китоби нашр этилишининг 400 йиллигига бағишланган ана шу муҳим тадбирга янги таъғирларин кўрди. Бу нодир марҳумнинг республикамиз қалам аҳлининг асарларидан энг яхши намуналар юборилди. Республикамиздаги нашриётларнинг муваффақиятларини ақс эттирувчи фотопланатлар ҳам Москва ярмаркасидан ўрин олади.

Китоб палатаси Бутуниттифок ярмаркасига пухта тайёргарлик кўриш билан бирга Ўзбекистонда муваффақиятларини ташкил этилганга 40 йил тўлиши муносабати билан ўтказилган таътилга ҳам ҳозирлик кўрмоқда.

Х. ИКРОМОВ.

Суратда: китобхон дугоналар биринчи рус матбаачиси И. Федоров томонидан босиб чиқарилган «Острожская библия» китобини кўздан кечиршмоқда.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг асосий кутубхонасида сақланаётган китоблар орасида тарихий нодир китоблар ҳам бор. Кутубхона коллективи биринчи рус китобининг 400 йиллиги муносабати билан китоб выставкаси ташкил этди. Фотомуҳбиримиз М. Нуриддинов кутубхона ходимларидан А. И. Агеев ва А. В. Девяткиналарни кўргазмани очиб учун тайёргарлик кўраётган вақтида суратга олган.

Умри кўш хабар абадий бўлур, Ундан қолган инжу сатрларнинг Мехри билан дил суҳбат курур. Яхши китоб умр йўлдоши демек, Ҳаёт бошида у мураббий, ҳамроҳ. Кексайганда билим қўлдоши демек, Олам нафасдан дил бўлур оғоҳ. Ешлик баҳориди у — мухаббатнома.

МУРАББИЙ, ҲАМРОҲ

Ҳаёт-чўққисиди йўлчи юлдузидир. Китоб десак, дилга келади она, Китоб десак тилга тил қўшган сўзидир. Яхши китоб кўш йўлдан борад, Унга ётир соғуқ, азулмат, қабохат, Яхши китоб инсон кўнглидан борад, У башарини бахтга чорлайди фақат!

НАЗАРМАТ

ОЛТИН ФОНД

«Китоб одамзоднинг бахт ва нелани йўлида яратган мўъжизаларини ичиди энг мураккаб ва улғу мўъжиза бўлса керак. Биринчи рус матбаачиси Иван Федоров томонидан босиб чиқарилган «Острожская библия» деган китобни варанлаб туриб Максим Горькийнинг юноридида сўзларини беихтиёр эсладик. Ҳа, китоб—ҳазина, инсоннинг яқин дўсти.

Асрлар оша бизга етиб келган қадимий рус адабиётининг бу нодир бебаҳо ёдгорлиги бугунги кунда ҳам кўпгина китобхоналарнинг эътиборини ўзига жалб этапти. Китоб XVI аср босмаҳона сифатида китоб нашр қилинган сифатида ҳам қадрланади. Чарм муқовали бу ноб китобнинг ҳар бир саҳифаси орамат билан нафис безатишган.

— Улғу матбаачи ўзи босиб чиқарган ҳар бир китобга шахсий муҳрини босган эди,—деди китобда таърихчи, бери кутубхоначи Е. И. Кривош. Ёдгорлигини охириг саҳифасида ҳам И. Федоровнинг муҳри бор. Матбаачи назур китобини нашр этаётганда олти шил шрифдан фойдаланган. Сухбатдошимиз Е. И. Кривош Алишер Навоий номидаги ўзбек Давлат халқ кутубхонасида нодир

китоблар сенторининг мудури бўлиб ишлайди. Бу ерда сақланаётган ноб китобларнинг деярли ҳаммасини у бир-бир варанлаб чиққан.

— Кутубхонада рус босма китобларининг турли даврига оид адабиётлар бор,—деди ўртоқ Кривош.—Матбаачи Л. Магницкий ҳам нелгуси авлодларга нўп нодир адабиётлар қолдирган. Унинг 1703 йилда босилиб чиққан арифметика дасрлиги ўз даврида жуда машҳур бўлган. Улғу рус олими М. Ломоносов бу китобдан дасрлиг ўрнида фойдаланиб, нўп дасрлиг биринчи рус илмий-техника босма китоби бўлиб ҳисобланади. Сухбатдошимиз бу ерда сақланаётган қимматбаҳо адабиётларнинг нашр этилиш тарихи ҳақида ҳам завқланиб ҳиноя қилиб берди. — XVIII аср адабий ҳаётини ақс эттирувчи асарлардан бири А. Новиковнинг «Рус ёзувчиларининг лугати» китобидир. Бу асар 1772 йилда босмадан чиққан. Улғу рус шоири А. С. Пушкин ўзининг «Полтава» поэмаси устида ишлаганда нўп адабий мабалаардан фойдаланган. Ҳозир кутубхонада маънуд бўлган «Нарк ХІІІнинг ҳаёти» номида китоб ҳам улғу ёзувчи-

га поэмани ёзишда нўп маълумотлар берган.

Сентордаги жавонлардан бирида турган қалин китоб ҳам эътиборимизни ўзига қартиди. Бу «Шарқ кутубхонаси» номи билан машҳур бўлган французча оммабоп лугат эди. Энциклопедия харақтеридида бу китоб 1697 йилда босиб чиқарилган. Китобда ўзбек халқининг буюқ ёзувчиси Алишер Навоий ҳақида ҳам гапирилди. Асар маҳон адабиётда Алишер Навоий ҳақида биринчи бўлиб қиссача маълумот берилганлиги билан ҳам аҳамиятлидир.

М. В. Ломоносовнинг 1755 йилда нашр этилган «Россия грамматикаси» китоби айниқса XVIII асрнинг ўрталарида кенг тарқалди. Асар Петербургда 1200 нусхада босилди. Орадан 100 йил ўтгач «Россия грамматикаси» қарийб 14 марта қайта нашр этилди. 1764 йилда бу асар немис тилида ҳам босилиб чиқди. Ҳозир ана шу китобнинг бир нусхаси кутубхонада сақланади.

Алишер Навоий номида кутубхонанинг олтин фонди бўлиб ёзувланаётган қадимий ноб ёдгорликлар рус босма китоблари тарихини ўрганишда муҳим манба бўлиб хизмат қилади.

А. АҚБАРОВ.

лар Совети ҳузурида Матбуот бўйича Давлат комитети ташкил этилди.

Мамлакатимизда коммунизмнинг моддий-техника базаси яратилмоқда, янги кишини тарбиялаш учун гоёвий қураш олиб борилаётган. Бунда матбуот ва унинг муҳим тармоғи ҳисобланган матбаачилик катта роль ўйнайди.

Мамлакатимизда китоб совет кишлоқларининг содиқ дўсти ва маслаҳатчиси, маданиятимиз ва маънавий бойлигимизнинг муҳим манбаларидан бирига айланди. Шунинг учун ҳам халқимиз китобни севади, уни ҳурматлади. Биринчи рус китобини нашр этилганга 400 йил тўлган ана шу кунларда биз ўзини кайфиятларига таъсир қўйилди.

З. ЙЎЛДОШЕВ. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Матбуот бўйича давлат комитети раисининг ўринбасари.

ФАКТ ВА РАҚАМЛАР

♦ Мамлакатимизда К. Маркс ва Ф. Энгельс асарлари кенг тарқалган. 1917—1962 йиллар мобайнида уларнинг асарлари 74 тилда 2169 марта 77 миллион 679 минг нусхада нашр этилди.

♦ Бутуниттифок китоб палатасининг маълумотига кўра 1963 йил 1 январгача В. И. Ленин асарлари Совет ҳокимияти даврида 8326 марта, 316 миллион 188 минг нусхада нашр этилди. Улар СССР ва чет мамлакатлар халқларининг 93 тилида босилиб чиқди.

♦ Россияда биринчи география картаси 1614 йилда, биринчи календарь эса 1709 йилда, биринчи илмий журнал 1728 йилда нашр этилган.

♦ Ҳар йили бутун дунёда 3 миллионга яқин мақола, 60 миллион бет техника адабиёти нашр этилади. Уларнинг ҳаммасини тўплаганда ҳар бири 600 бетга эга бўлган 100 минг том китобни ташкил этади.

♦ Дунёда илмий нашрларнинг сони ҳар 10—15 йил ичиди икки марта ортади.

КИТОБ МАДҲИЯСИ

Китоб... У кутубхона жавонида тураримиз, магазинлар прилавкисиди ёдими ёки ўқинибдан жой олганимиз, барибир у, ўзининг инсонга бирор янгилик ҳақида, бирор жароқли воқеа ҳақида, хабар беришга доимий иштило билан одамни ёзувга жалб этади.

Шу кунларда китоб мамлакатимизда юбилей соҳиб бўлди. Россиядаги босма станокдан биринчи марта китоб чиққан кунга 400 йил тўлди. Бугун у кекса Ватанимизини ҳамма томонлариди дунёда энг порлоқ жамият — коммунизм қураётган, қосмоси ва қўриқ ерларни забт этаётган кишлоқ ҳақида ўз ҳикоясини айтмоқда. Китоб атом ва Қоинот сирларини, денгиз тубиди ҳаётни ва тоғ чўққиларини ёзишда ёрдам бермоқда. У, Братск қурувчиларига Алишер Навоий павзелисининг тақрирларини ақс эттириб, узоқ Қамчатка аҳолисига Тарас Шевченко асарларини ақс эттириб, Александр Пушкин эса, қорахалпоқ қўноқи билан унинг она тилида гаплаша бошлади.

Инсоннинг ҳаёт йўлида — бешикдан тортиб то қариювчига энг яхши дўсти бўлган китобга бағишланган, тантанали кеча ўтказилди. Адабиёт ва санъат арбоблари, жуда кўп китоб муҳиблари, Тошкент жамоатчилигининг вакиллари улғу рус кишини Иван Федоровга яна бир марта ташаккур сўзларини айтиш учун Муқимий номи театрга тўландилар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг матбуот бўйича давлат комитети раиси, Ўзбекистон ССР министри З. И. Есенбоев «Россияда китоб босиб чиқарилган куннинг 400 йиллиги» тўғрисида доклад қилди.

Россияда китоб босиб чиқарилган куннинг 400 йиллигига бағишланган тантанали кечада Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Т. Қоринқиев, «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистон сурх» бirlашган нашриёт босмахонасидаги коммунистик меҳнат бршавасининг бошлиғи С. Йўлдошев, «Билим» кутубхонасининг мудури А. Гармаш, график расмкор Р. Левицкий, «Таштекстгильдия» заводининг тоқари С. Моисеев, Тошкент ирригация ва қишлоқ ҳўжалигини механизациялаш институтининг студенти Т. Ахмедов китоб муҳибларига, адабиёт арбобларига қарата табрик нутқи сўзладилар. (ЎЗАТА).

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»

2-БЕТ, 13 МАРТ 1964 ЙИЛ.

